

- فهرست مطالب

- سخن ناشر

- پیشگفتار

فهرست تفصیلی

۱. محتوای سوره یوسف

۲۲	چگونگی بیان داستان
۲۳	پیشینه ممتاز
۲۳	تجارت بی زیان
۲۵	سود تجارت با خدا
۲۶	تأثیر مکان و زمان در پاداش
۲۸	ثواب ختم قرآن
۲۸	کیفر ترک واجبات
۲۹	ارزش والای تجارت با خدا
۳۱	نقش باور در عمل
۳۲	آراستگی به ایمان
۳۳	امان نامه خداوند
۳۴	نور معرفت الهی در مقابل عمل
۳۵	طهارت نفس در مقابل عمل
۳۶	فلاح و رستگاری در مقابل عمل

۲. سیرت انسان نه صورت او

۴۲	تفسیر «کلمة الله» چیست؟
۴۳	پیامبران الگوی ارزش ها
۴۵	عزیز مصر شدن نتیجه کرامت نفس

- انسان ناقص ۴۶
- عناوین هفده گانه برای یوسف ۴۷
- زیبایی یوسف ۴۸
- عشق خدیجه به رسول خدا ﷺ ۴۹
- استمداد از خداوند در پاکی ها ۵۰

۳. علم به حقایق قرآن

- اخبار قرآن از آینده زمین ۵۹
- هم راز و همراهان الهی ۶۰
- ظرافت عمل ۶۲
- قرآن، بیانگر آینده ۶۳

۴. دو واقعیت در سوره یوسف

- ثمره عشق الهی ۶۷
- قدم اوّل عشق ۶۹
- زیبای بی نهایت ۷۰
- عشق پایدار و ناپایدار ۷۱
- قرآن، طریق دلباختگی ۷۲
- عشق در تجلی آیات ۷۳
- علامت باور واقعی ۷۴

۵. ملاک انسانیت

- عاقل ترین مردم ۸۰
- نقش اولیای خدا در عالم ۸۲
- نقش معصوم در عالم ۸۳
- عشق حقیقی و مجازی ۸۴

۸۵	تواضع صاحب کتاب ریاض المسائل
۸۶	حکایت تواضع ملا طاهر قزوینی
۸۷	ادامه داستان تواضع صاحب ریاض

۶. سقوط نفس

۹۳	صعود و سقوط نفس در سوره یوسف
۹۴	حکایت دریای بی انتها
۹۹	عظمت انسان الهی
۱۰۰	خداگونه باش نه خدایین
۱۰۰	حکایت بی نمازان

۷. آثار تربیت نفس

۱۰۸	جائی که پشیمانی سودی ندارد
۱۱۰	مردان پاکدامن برای زنان پاکدامن
۱۱۱	اهل عمل نیز با یکدیگر برابر نیستند
۱۱۲	نفس الهی، عامل هماهنگی
۱۱۴	رابطه معصوم با امت

۸. نقش رهبران الهی در صعود نفس

۱۲۱	کشف حقیقت با گذر زمان
۱۲۲	ریشه سقوط جامعه غربی
۱۲۳	بدن روشن و روح تاریک
۱۲۵	آثار گناه در باطن انسان
۱۲۸	حکایت عاقل بامحبت

۹. سقوط و صعود نفس

۱۳۵ مرکب صعود نفس

۱۰. جلوه‌ای از حیات امیرمؤمنان علیه السلام

۱۴۳ حکایت تکان دهنده علی علیه السلام و بیت المال

۱۴۵ حکایت میرزا تقی خان امیرکبیر

۱۴۷ ادامه سفارش امیرالمؤمنین علیه السلام به امام حسن علیه السلام

۱۱. ثمره نفس پاک

۱۵۴ هزینه کردن دشمن برای ناپاکی‌ها

۱۵۵ ترس دشمن از وارستگان و آگاهان

۱۵۶ ریشه اختلافات

۱۶۱ مراحل ایمان

۱۲. نفس، سرچشمه رفتار انسان

۱۶۶ سرزمین پاکی‌ها و ناپاکی‌ها

۱۶۸ پاک سازی نفس از آلودگیها

۱۶۸ موسی و فرعون مصداق پاکی‌ها و ناپاکی‌ها

۱۶۹ حفاظت از پاکی‌ها

۱۷۱ پناه بردن به خدا برای حفظ پاکی‌ها

۱۳. نماد نفس صعودی

۱۷۶ موانع صعود نفس

۱۷۹ ابزار گمراهی و تباهی انسان

۱۷۹ استقامت کردن در پاکی‌ها

۱۸۰ پاک دلان

- ۱۸۱ نیکی‌های فراموش شده.
- ۱۸۲ ناپاکی‌ها به جای پاکی‌ها.

۱۴. بهترین لحظات عمر

- ۱۸۹ شب قدر.
- ۱۹۱ اثر یک شب زنده‌داری.
- ۱۹۲ اهمیت شب جمعه.

۱۵. دوستان و دشمنان واقعی

- ۱۹۷ دوستان و دشمنان واقعی.
- ۱۹۸ عامل سعادت یوسف.
- ۲۰۰ اختلاف ظرفیت‌های انسان.
- ۲۰۲ دوست‌شناس و دشمن‌شناس.
- ۲۰۳ جرم ما خوبی ماست.
- ۲۰۴ گره زلف خدا به مردم نجران.

۱۶. اوج وصال و اوج هجران

- ۲۱۱ اتصال به حق و انقطاع از حق.
- ۲۱۲ راه رسیدن به اوج وصال و علت هجران و فراق.
- ۲۱۲ مثل‌های قرآن.
- ۲۱۴ انسان، موسیقی طبیعی زمینی - آسمانی.
- ۲۱۶ گرفتار شدن لنین در دست هگل.
- ۲۱۸ صدای ناهماهنگ زلیخا.
- ۲۱۸ صدای هماهنگ یوسف عليه السلام.
- ۲۲۰ صدای بی نظیر امیرالمؤمنین عليه السلام.
- ۲۲۱ صداهای هماهنگ خلقت.

۱۷. معنای فسق

- ۲۲۹ مَثَل فاسق
- ۲۳۰ قرار گرفتن انسان، در گروه خاسرین و فاسقین
- ۲۳۴ توبه و اعاده حیثیت
- ۲۳۶ تکبر، دلیل خروج از انسانیت
- ۲۳۷ سخن حضرت سجاد علیه السلام درباره تواضع
- ۲۳۹ گناه جابجایی مقام و منصب
- ۲۴۱ بشارت به توبه کنندگان واقعی
- ۲۴۲ اثر توبه
- ۲۴۴ توبه حرّ

۱۸. نقش دوست در سرنوشت انسان

- ۲۵۰ بدترین، گناه جبران نکردن گناه است
- ۲۵۰ شخص جسور و اهانت به پیامبر اکرم
- ۲۵۲ نثر و نظم ماجرای موسی و کافر

۱۹. توبه، افق طلوع آمرزش

- ۲۵۸ برخورد عیسی بن مریم علیه السلام با گناهکار حرفه‌ای
- ۲۵۹ برگردان طرح نظامی فتح مکه توسط علی علیه السلام
- ۲۶۱ بهشت از خدا، طاعت از بنده
- ۲۶۱ نماز پیامبر بر جنازه گنهکار نیکوکار
- ۲۶۲ نعمت از خدا، پاسخ از بنده

۲۰. گستردگی ظرفیت انسان

- ۲۶۷ اقسام مردم
- ۲۷۱ تفسیری لطیف از دوازده ستاره

- نتیجۀ پیوند عقل با انبیاء ۲۷۱
- اسیر شهوت ۲۷۲
- اقسام دشمنان ۲۷۷
- دشمن ترین دشمنان ۲۷۸

۲۱. سرمایه عمر

- تکلیف عمر ۲۸۴
- آثار تکلیف عمر ۲۸۵
- حکایتی از حضرت عیسی علیه السلام در قبرستان ۲۸۷
- غریزه شهوت همراه با هدایت الهی ۲۸۷
- احساس مسئولیت یوسف ۲۸۸
- اهمیت ارشاد و هدایت ۲۹۰

۲۲. گذران عمر، همراه با هدایت

- پاداش عابدان ۲۹۵
- آرزوی گنهکار در قیامت ۲۹۶
- اشراف بهشتیان بر جهنمیان ۲۹۷
- اولین سؤال در روز محشر ۲۹۸
- گردش فلک، موجب تداوم عمر ۲۹۸
- همۀ سلطنت در مقابل عمر ۲۹۹
- تقسیم بندی ساعات عمر ۳۰۱

۲۳. ثمره هدایت در زندگی

- ثواب عمره در ماه رجب ۳۰۸
- تلاش بی وقفه یوسف برای مردم ۳۰۹
- همسر فداکار آیت الله بروجردی ۳۱۰

سرانجام گمراهان ۳۱۴

۲۴. انسان تربیت شده مکتب حق

یوسف علیه السلام محاسبه گری دقیق ۳۲۱

تربیت شده مکتب مادیگری ۳۲۲

نمونه‌هایی از تربیت شدگان مکتب مادیگری ۳۲۳

علت گوساله پرستی سامری ۳۲۵

مقاومت یوسف علیه السلام در مقابل چهار جاذبه ۳۲۷

قوی‌ترین دشمنان یوسف علیه السلام ۳۲۹

محرومین از درگاه حق ۳۳۱

علت دوری از حق ۳۳۳

سخن ناشر

در جهان پرتلاطم امروز، آیات پرشور الهی و کلام روح‌بخش معصومین و زمزم لایزال معارف شیعه مرهم جان‌های خسته و سیراب‌کننده تشنگان هدایت و رهایی جویندگان از ظلمت‌های نفس است. عالمان دینی و عارفان حقیقی غواصان این اقیانوس بیکران معرفت‌اند که گوهرهای ناب علوم قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام را به دست آورده و به مشتاقان حقیقت عرضه می‌نمایند.

در این میان، کرسی منبر و خطابه رسانه دیرپا و سازنده‌ای است که از دیرباز زمینه ارتباط و انتقال معارف دینی و مکارم اخلاقی را میان عالمان و متعلمان فراهم کرده است و عالمان آگاه و هادیان دلسوز، که عمر خویش را صرف تتبع و تحقیق در آثار علمی شیعه نموده‌اند، عباد اللّٰه را به مصداق کریمانه «ادع الی سبیل ربک بالحکمة و الموعظة الحسنة»، با کلام نغز و لطیف خود به راه سعادت دعوت کرده‌اند.

مجموعه حاضر، که با عنوان «سیری در معارف اسلامی» در مجلدات مختلف و موضوعات متنوع در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد، مجموعه مباحث عالمانه و ارزشمند محقق ارجمند حضرت استاد حسین انصاریان، مدظله العالی، است که یکی از عالمان برجسته و میراث‌داران گوهر سخن در زمان خویش است که استواری کلام و لطافت بیان نافذشان بر اهل نظر پوشیده نیست.

این گنجینه ارزشمند حاصل نیم قرن مجاهدت علمی و تبلیغی حضرت استاد جهت

نشر و ترویج فرهنگ غنی شیعه بر کرسی بحث و نظر می‌باشد که به منظور پربارتر ساختن محتوای تبلیغ دینی در جامعه و استفاده بیشتر طلاب محترم علوم دینی به زیور طبع آراسته می‌شود.

در این مجموعه گرانقدر، تلاش شده است با تکیه بر ویرایشی روشمند و دقیق - که شرح آن در یادداشت ویراستار آمده است - ساختار هنرمندانه مباحث و سبک استاد در ارائه سخن از بین نرود، تا ضمن نشر فرهنگ انسان ساز آل الله ﷺ شیوه منحصر به فرد استاد در تبیین معارف دینی نیز حفظ شده و به مشتاقان ارائه گردد.

مجلدی که اکنون تقدیم خوانندگان گرامی می‌شود سی‌امین اثر از این مجموعه ستر و دربردارنده ۲۱ گفتار در باب ارزشها و لغزشهای نفس می‌باشد که مربوط به سخنرانی‌های استاد در ماه رمضان ۱۳۸۲ در حسینیه هدایت تهران است.

این مکتوب، علاوه بر در برداشتن متن سخنرانی که لاجرم سبک و سیاق متن را نیز گفتاری می‌سازد، از فواید زیر خالی نیست:

- عنوان بندی مناسب و تفکیک مطالب و موضوعات.

- استخراج مصادر آیات و روایات و ارائه مطالب متنوع دیگر در پی نوشت.

- ذکر نام مستقل برای هر بحث (در انتخاب نام هر مجلد و نیز هر گفتار غلبه موضوع مدنظر بوده است، نه انطباق کامل موضوع و محتوا)

- مجموعه متنوع فهرست‌ها و...

در پایان، با امید به این که این اثر مورد رضایت حضرت حق و اهل بیت عصمت و طهارت ﷺ و مقبول نظر مبلغان دینی قرار گیرد، لازم است از استاد انصاریان، دامت برکاته، که این فرصت مغتنم را در اختیار قرار دادند سپاسگزاری نمایم.

پیش گفتار مؤلف

«الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى آلِهِ آلِ اللَّهِ»

پایه گذار منبر و جلسات سخنرانی برای رشد و هدایت جامعه وجود مبارک پیامبر اسلام صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بود. ارزش تبلیغ دین از طریق منبر و جلسات تا جایی بود که خود رسول اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تا روز پایان عمرشان با کمال اخلاص به بیان معارف دین پرداختند و در این راه زحمات سنگینی را متحمل شدند. پس از پیامبر، وجود مقدس امیرمؤمنان عَلَيْهِ السَّلَام ادای این تکلیف الهی به عهده گرفتند که بخشی از سخنرانی‌های آن حضرت در کتاب بی نظیر نهج البلاغه موجود است.

امامان معصوم، به ویژه حضرت باقر و حضرت صادق عَلَيْهِمَا السَّلَام نیز تا جایی که فرصت در اختیارشان قرار گرفت و مزاحمتی از جانب حکمرانان بنی امیه و بنی عباس برایشان پیش نیامد این مهم را به صورت بیان معارف الهی و رشته‌های مختلف علوم به صورتی که حجت تا قیامت بر همگان تمام باشد به عهده گرفتند و دیگران را که مورد اعتمادشان در علم و عمل بودند به این مسأله تشویق کردند.

عالمان مخلص و باعمل شیعه برای حفظ دین خدا و تبلیغ معارف الهیه بر اساس قرآن و فرهنگ اهل بیت قرن به قرن تا به امروز که سال ۱۳۸۷ هجری شمسی است این جایگاه عظیم را حفظ کردند؛ شخصیت‌هایی چون شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ

طوسی، علامه محمدباقر مجلسی، شیخ جعفر شوشتری و در قرن معاصر بزرگانی چون آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله سیدعلی نجف آبادی، آیت الله حاج میرزا علی شیرازی، آیت الله حاج میرزا علی هسته‌ای، آیت الله حاج میرزا علی فلسفی تنکابنی و... با داشتن مقام مرجعیت و مقام علمی بسیار بالا در ماه رمضان و محرم و صفر به منبر می‌رفتند و از این طریق دین خود را به قرآن و اهل بیت ادا می‌کردند.

این جانب حسین انصاریان که سالیانی از عمرم را در شهر مقدس قم، این آشیانه اهل بیت، نزد بزرگانی از مراجع و اساتید مشغول تحصیل بوده‌ام، بر اساس وظیفه‌ای که احساس می‌کردم رو به جانب تبلیغ و تألیف آوردم و در این راه، فقط توفیق حق رفیق راهم بود. در زمینه تبلیغ بیش از شش هزار سخنرانی در نزدیک به پانصد موضوع مختلف بر پایه قرآن و روایات اهل بیت و تاریخ صحیح و نکاتی از حیات پاکان و اولیای الهی پرداخته‌ام و امیدوارم تا لحظات پایان عمر هم چنان توفیق ادای این وظیفه را از جانب حق داشته باشم.

مؤسسه دارالعرفان، که در شهر قم در جهت نشر معارف قرآنی و فرهنگ اهل بیت علیهم‌السلام کارهای مهمی را در سطح جهانی انجام می‌دهد، بنا گذاشت متن این سخنرانی‌ها به صورت مکتوب درآید تا در اختیار طلاب حوزه‌ها و دانشجویان و مردم علاقمند قرار گیرد و این مجموعه که احتمالاً حدود دویست جلد خواهد شد در آینده منبعی برای مبلغان شیعه قرار گیرد. من پس از سپاس از حضرت حق لازم می‌دانم به خاطر تحقق این مهم از دو فرزندم و جناب آقای پیمان تشکر کنم و از خوانندگان، به خصوص مبلغان گرامی، درخواست دعا نمایم. حال، این شما و این اثر اسلامی که فقط لطف و رحمت حق سبب ظهورش شد.

فقیر: حسین انصاریان